

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 6^ο | 8 Μαρτίου 2026 | Αρ. Φύλλου 271

ΤΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ.

Η ζωή των Αγίων της Εκκλησίας μας είναι ένα συνεχές μάθημα για το πώς ο άνθρωπος μπορεί να ενώσει την προσευχή με τη διακονία, την ταπείνωση με την ευθύνη, την αγάπη με την ομολογία της πίστεως. Ένα τέτοιο φωτεινό παράδειγμα αποτελεί ο όσιος Θεοφύλακτος, επίσκοπος Νικομηδείας, ένας άγιος που έζησε σε δύσκολες εποχές αλλά φανέρωσε το αληθινό πρόσωπο του ποιμένα πατέρα, διακόνου και ομολογητή.

Ο όσιος Θεοφύλακτος γεννήθηκε γύρω στο 765 από ταπεινή οικογένεια. Από νεαρή ηλικία μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου τέθηκε στην υπηρεσία του αγίου Ταράσιου, ο οποίος τότε ήταν αρχιγραμματέας του αυτοκράτορα. Η σχέση αυτή δεν ήταν απλή διοικητική συνεργασία, αλλά βαθιά πνευματική μαθητεία. Όταν ο Ταράσιος ανέβηκε στον πατριαρχικό θρόνο, ο Θεοφύλακτος ακολούθησε τον δρόμο της μοναχικής ζωής.

Μαζί με τον άγιο Μιχαήλ, τον μελλοντικό επίσκοπο Συνάδων, ασκήθηκαν στη μονή που είχε ιδρύσει ο Ταράσιος. Οι δύο νέοι μοναχοί αγωνίζονταν με νηστεία, προσευχή και αδιάκοπη μελέτη του θείου λόγου. Η άσκησή τους δεν ήταν εξωτερική επίδειξη, αλλά εσωτερική μεταμόρφωση. Με την καθαρότητα της ζωής τους, η χάρη του Θεού κατοίκησε στην ψυχή και στο σώμα τους.

Ο άγιος Ταράσιος, βλέποντας το πνευματικό τους ύψος, δεν άφησε το φως τους να μείνει κρυφό. Παρά τη δική τους ταπεινώση, τους ανέβασε στο επισκοπικό αξίωμα τον Μιχαήλ στις Συνάδες και τον Θεοφύλακτο στη Νικομήδεια.

Εδώ βλέπουμε μια σημαντική αλήθεια η Εκκλησία δεν ζητά αξιώματα, αλλά προσφορά. Ο Θεοφύλακτος δεν επιδίωξε την επισκοπή· την αποδέχθηκε ως υπακοή. Και αυτή η υπακοή έγινε καρποφόρα.

Ως επίσκοπος Νικομηδείας, ο όσιος δεν περιορίστηκε στο κήρυγμα. Μιμούμενος τον Μέγα Βασίλειο, δημιούργησε μια ολόκληρη φιλανθρωπική πολιτεία. Οικοδομήθηκαν διώροφα κτίρια για τη φιλοξενία των ασθενών, οργανώθηκε νοσοκομείο με γιατρούς και νοσοκόμους, και δίπλα ανεγέρθηκε ναός των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού

Αυτό που συγκλονίζει όμως περισσότερο είναι το εξής ο ίδιος ο επίσκοπος, μετά από αγρυπνία, έδενε λέντιο στη μέση και περιποιούνταν τις πληγές των αρρώστων. Η εικόνα αυτή θυμίζει τον Χριστό που έπλυνε τα πόδια των μαθητών Του. Ο Θεοφύλακτος δεν έβλεπε τους αρρώστους ως υποχρέωση αλλά ως τον ίδιο τον Χριστό. Εδώ βρίσκεται το μήνυμα η αληθινή ποιμαντική δεν είναι εξουσία, αλλά διακονία.

Η ειρηνική ποιμαντική περίοδος δεν κράτησε για πάντα. Με την άνοδο του αυτοκράτορα Λέοντα Ε΄ του Αρμενίου ξέσπασε νέος διωγμός κατά των ιερών εικόνων. Το 815 ο πατριάρχης Νικηφόρος συγκέντρωσε επισκόπους και μοναχούς για να υπερασπιστούν την Ορθοδοξία. Ανάμεσά τους ήταν και ο Θεοφύλακτος.

Με θάρρος απέδειξαν την ορθότητα της τιμητικής προσκύνησης των εικόνων. Όμως ο αυτοκράτορας παρέμεινε αμετανόητος. Διέταξε την εκθρόνιση του Πατριάρχη και την εξορία των ομολογητών.

Ο Θεοφύλακτος υπέστη σκληρή κακοποίηση του ξεριζώσαν τα γένια και τον έδειραν ανελέπτα. Στη συνέχεια εξορίστηκε στο φρούριο Στρόβιλο. Από ποιμένας μεγάλης πόλης βρέθηκε μόνος, απομονωμένος, μακριά από το ποίμνιό του. Και όμως δεν σταμάτησε να ποιμαίνει.

Ο όσιος έμεινε στην εξορία τριάντα ολόκληρα χρόνια. Εκεί δεν είχε ναό, ούτε λαό, ούτε τιμές. Είχε όμως προσευχή και πίστη. Διατηρούσε εκτενή αλληλογραφία, ενισχύοντας τους πιστούς.

Σε κάποιους έγραφε να εγκαταλείψουν τα υλικά πλεονεκτήματα που προσέφεραν οι εικονομάχοι και να επιστρέψουν στην αλήθεια. Σε άλλους έδινε θάρρος να αντέξουν μέχρι τέλους. Αυτό δείχνει ότι ο αληθινός ποιμένας δεν εγκαταλείπει ποτέ το ποίμνιό του, ακόμη κι αν βρίσκεται μακριά. Στο τέλος προστέθηκε και η δοκιμασία της ασθένειας. Ο όσιος υπέμεινε μακρά αρρώστια χωρίς γογγυσμό, ολοκληρώνοντας έτσι ένα αναίμακτο μαρτύριο. Το 840 παρέδωσε ειρηνικά την ψυχή του στον Κύριο.

Όταν η ευσεβής αυτοκράτειρα Θεοδώρα αποκατέστησε

την τιμή των εικόνων, ο πατριάρχης Μεθόδιος μετέφερε τα τίμια λείψανα του οσίου στη Νικομήδεια και τα κατέθεσε στον ναό των Αγίων Αναργύρων, που ο ίδιος είχε ιδρύσει. Το όνομά του γράφτηκε στο «Συνοδικό της Ορθοδοξίας» ανάμεσα στους αγίους ομολογητές. Έτσι η Εκκλησία αναγνώρισε επίσημα αυτό που ο Θεός γνώριζε ήδη την αγιότητά του.

Ο όσιος Θεοφύλακτος μας διδάσκει:

1. Η προσευχή γεννά διακονία. Η άσκηση δεν απομακρύνει από τον κόσμο· οδηγεί στην αγάπη για τον άνθρωπο.

2. Η αληθινή δύναμη είναι η ταπείνωση. Επίσκοπος και όμως υπηρέτης των ασθενών.

3. Η πίστη δοκιμάζεται στον χρόνο. Τριάντα χρόνια εξορίας και όμως δεν λύγισε.

Αδελφοί μου, ο όσιος Θεοφύλακτος έζησε τρεις μορφές αγώνα την άσκηση, τη διακονία και την ομολογία. Μας δείχνει ότι ο δρόμος προς την αγιότητα δεν είναι ένας αλλά πολλοί αρκεί να οδηγούν όλοι στον Χριστό.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ

Ήχος γ'. Θείας πίστεως.

Φύλαξ ἄγρυπνος, τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καθαίρεσις, τῆς δυασεβείας, Ἱεράρχα Θεοφύλακτε πέφηνας, τοῦ γὰρ Χριστοῦ τὴν Εἰκόνα σεβόμενος, ὑπερορίας καὶ θλίψεως ὑπέμεινας, Πάτερ Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.